

Sygn. akt VIII Pz 35/19

POSTANOWIENIE

Dnia 6 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Grzegorz Tyrka (ref.)

Sędziowie: SSO Grażyna Łazowska

SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

po rozpoznaniu w dniu 6 czerwca 2019 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy G. R.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek zażalenia powódki

na postanowienie zawarte w pkt 2 wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 17 października 2018 r. *sygn. akt* VI P 238/18

p o s t a n a w i a:

zmienić zaskarżone postanowienie zawarte w pkt 2 wyroku częściowego w ten sposób, że odstępuje od obciążenia powódki G. R. kosztami postępowania.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia

VIII Pz 35/19

UZASADNIENIE

Powódka G. R. domagała się zasądzenia od pozwanej Spółki (...) Spółki Akcyjnej w B. na swoją rzecz kwoty 10 000 zł tytułem świadczenia rekompensacyjnego w związku utratą prawa do bezpłatnego węgla oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka jest wdową po zmarłym pracowniku zatrudnionym w kopalni węgla kamiennego.

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie podano, że powódka nie spełnia przesłanek zawartych w art. 2 ust. 1 lit. b) ustawy z dnia 12 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U. z 2017 roku, poz. 1971). Ustawa przyznaje prawo do rekompensaty wyłącznie wdowom po emerytach lub rencistach, którzy byli uprawnieni do deputatu węglowego, a nie wdowom po osobach, które zmarły w trakcie zatrudnienia.

Wyrokiem częściowym z dnia 17 października 2018 roku Sąd Rejonowy w pkt. 1 oddalił powództwo, w pkt. 2 zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800). Sąd Rejonowy podał, że powódka posiada prawo do renty rodzinnej i jest w stanie ponieść część kosztów procesu. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że powódka była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika.

Powódka wniosła zażalenie na pkt 2 wyroku, domagając się jego zmiany i odstąpienie od obciążenia jej kosztami procesu.

Powódka zarzuciła zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie.

Na uzasadnienie podano, że obciążenie powódki kosztami procesu było niesprawiedliwe oraz przerasta możliwości finansowe powódki. Powódka utrzymuje się z emerytury w wysokości 1 400 zł netto. Powódka dodała, że jest po dwóch zabiegach operacyjnych, pozostaje pod stałą opieką lekarską i z tego tytułu ponosi wydatki. Powódka wskazała, że miesięczny koszt utrzymania mieszkania wynosi 800 zł. Powódka do zażalenia załączyła dokumentację medyczną.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

zażalenie powódki zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Odstąpienie od obciążania strony przegrywającej sprawę kosztami procesu poniesionymi przez jej przeciwnika procesowego jest możliwe jedynie w wypadkach szczególnie uzasadnionych, tj. wówczas, gdy z uwagi na okoliczności faktyczne konkretnej sprawy zastosowanie ogólnych zasad odpowiedzialności za wynik procesu byłoby sprzeczne z zasadą słuszności. Przyznanie przez ustawodawcę prawa do rekompensaty niektórym emerytom i rencistom nie przemawia za odstąpieniem osób nieuprawnionych od obciążania kosztami postępowania. Powództwo od samego początku było bezpodstawne i strona wnosząca pozew winna liczyć się z obowiązkiem poniesienia kosztów wywołanych swoim działaniem. Podstawą oceny, czy zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek może być zachowanie się strony w procesie, jak i jej sytuacja poza procesowa.

Regulacja zawarta w art. 102 k.p.c. stanowi odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik postępowania i jest zarazem podkreśleniem przez ustawodawcę przyjętej w Kodeksie postępowania cywilnego zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu. Stanowi ona pewnego rodzaju wentyl bezpieczeństwa dla podmiotów, które byłyby zobowiązane do zwrotu kosztów na zasadzie art. 98 k.p.c., jeżeli w szczególnie uzasadnionych wypadkach względy słuszności przemawiają za tym, aby takiej strony nie obciążać kosztami w całości lub w części (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2013 roku, w sprawie II CZ 154/12, opublikowane w L.).

Z brzmienia omawianego przepisu wynika, że sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej kosztami w ogóle. Uprawnienie sądu nie jest tu jednak dowolne, na co wskazuje przyjęte w tym przepisie sformułowanie „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. Użyte sformułowanie oznacza, że przy stosowaniu tej regulacji sąd nie może dokonywać wykładni rozszerzającej i sąd powinien, stosując ten przepis, mieć na uwadze

konkretny stan faktyczny występujący w sprawie (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 września 2013 roku, w sprawie I ACA 466/13; postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 3 maja 2014 roku, w sprawie I ACz 294/14).

Kodeks nie precyzuje, jakie kryteria muszą być spełnione dla przyjęcia w danej sprawie, że zachodzą okoliczności objęte sformułowaniem „w wypadkach szczególnie uzasadnionych”. W orzecznictwie wskazuje się, że chodzi o takie sytuacje, które wskazują, że ponoszenie kosztów pozostawało w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Przykładowo wskazuje się, że należą do nich okoliczności związane z przebiegiem sprawy – charakter zgłoszonego roszczenia, jego znaczenie dla strony, subiektywne przekonanie o zasadności roszczenia, przedawnienie roszczenia oraz leżące poza procesem – sytuacja majątkowa i życiowa strony. Ocena, czy takie wypadki wystąpiły w konkretnej sprawie, należy do sądu, który powinien dokonać jej w oparciu o całokształt okoliczności sprawy, przy uwzględnieniu zasad współżycia społecznego (orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2013 roku, w sprawie V CZ 124/12, opublikowane w L.).

Powódka wykazała, że znajduje się w trudnej sytuacji życiowej. Poniesienie przez powódkę kosztów pozostaje w sprzeczności z powszechnym odczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Powódka posiada prawo do renty rodzinnej w niskiej wysokości i dochód w całości przeznaczona na bieżące utrzymanie oraz koszty leczenia.

W związku z tym zażalenie uwzględniono na podstawie art. 397 k.p.c. w związku z art. 386 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu art. 102 k.p.c.

(-) SSO Grażyna Łazowska (-) SSO Grzegorz Tyrka (-) SSO Patrycja Bogacińska-Piątek

Sędzia Przewodniczący Sędzia